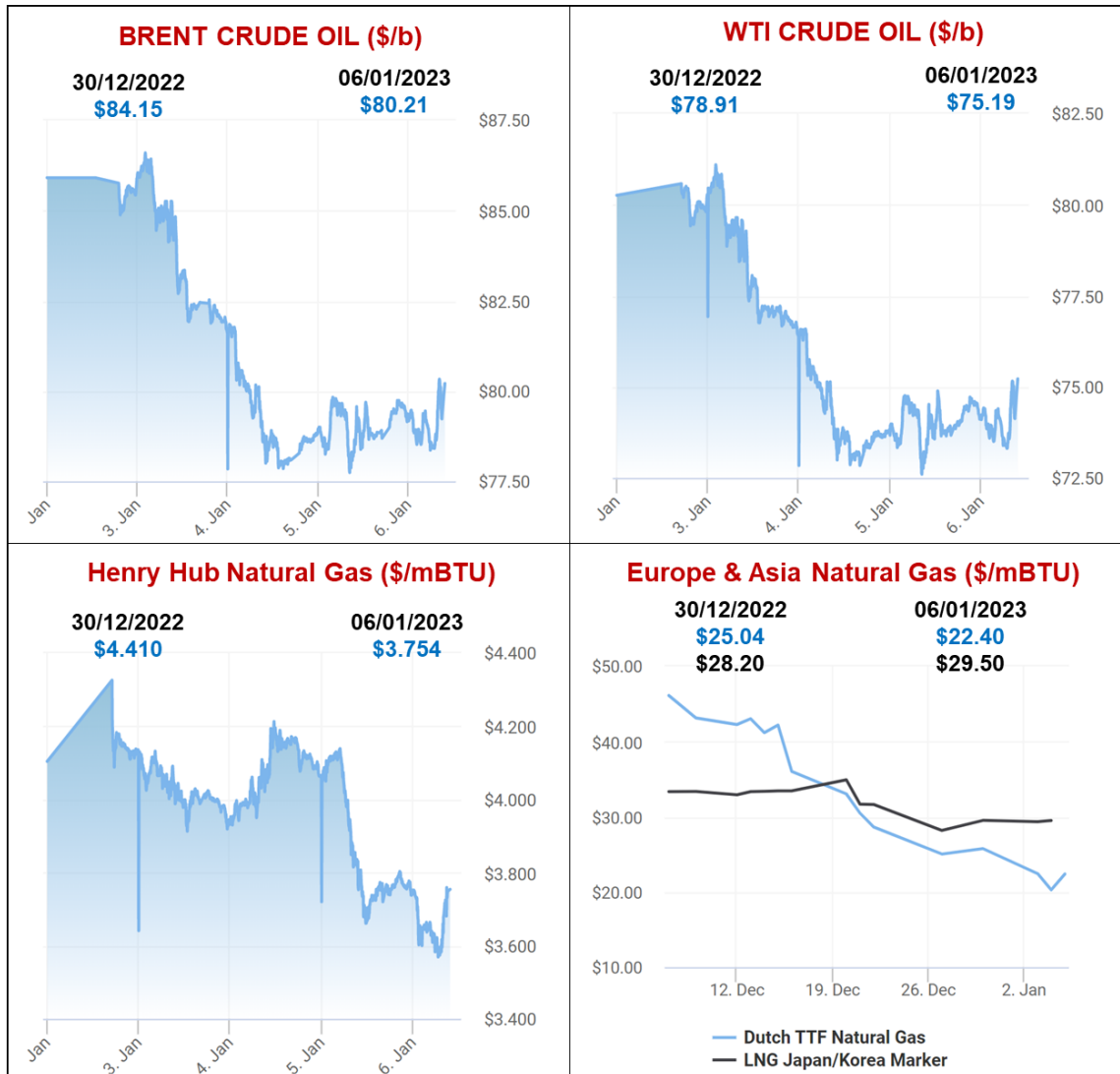

پایش بازار

در اولین هفته سال نو مسیحی قیمت‌های حامل‌های انرژی همگی کاهش یافتند. قیمت نفت برنت در بازار لندن به ۷۸.۵۹ دلار هر بشکه یعنی کاهش ۸ درصد نسبت به هفته ماقبل تنزل یافت. قیمت نفت وست تگزاس اینترمدییت نیز با ۷۳.۶۷ دلار هر بشکه در بازار کاشینگ به فروش رفت. گاز طبیعی نیز در هنری هاب به ۳.۷۲ دلار هر میلیون واحد حرارتی انگلیسی (بی تی یو) سقوط کرد.

پیش بینی سال ۲۰۲۳

پیش بینی برای قیمت نفت خام و سایر حاملهای انرژی در ۲۰۲۳ همراه با عدم قطعیت های گسترده ایست.

هر چند که عوامل دخالتگر مشخص و قطعی نیز وجود دارند. برخی از نیروهای پیشران عباتند از

۱- افزایش جمعیت: جمعیت جهان از ۲۰۱۲ تا ۲۰۲۲ در یک فاصله ۱۲ ساله از ۷ میلیارد نفر به ۸ میلیارد

نفر رسید. با چنین روندی پیش بینی می شود که افزایش یک میلیاردی بعدی جهان به کمتر از ۱۲

سال آتی نیاز داشته باشد. دسترسی مردمان در نقاط مختلف جهان به امکانات اولیه زندگی بیشتر از

گذشته شده است. با توجه به برنامه توسعه ملل متحد به مسئله فقر انرژی و دسترسی به انرژی به

نظر می رسد که مقدار تقاضا برای حامل های انرژی در سالهای آینده بیشتر از گذشته باشد. هر چند

که فعالیت های متفاوت در کم کردن میزان مصرف و ارتقاء بهینه سازی از فعالیت های قابل توجه

در جوامع مختلف است. به گزارش صندوق بین المللی پول به احتمال زیاد یک سوم اقتصاد جهانی

به ورطه رکود خواهند غلتید.

۲- بازگشت به فعالیت کامل بخش های اقتصادی در نقاط مختلف جهان: اما از سوی دیگر برخی از

علائم نشان دهنده آن است که ریسک وارد شدن در دوره رکود و بیشتر (کمتر!) شدن نرخ تورم در

۲۰۲۳ در برخی از کشورها بیشتر شده است:

- بازار کار در کشورهای با اقتصاد بزرگتر مانند ایالات متحده آمریکا همچنان ضعیف پیش رود.

شاخص تولید ¹ISM نشان می دهد که از عدد ۴۹ در نوامبر به ۴۸.۴ در دسامبر ۲۰۲۲ کاهش

یافته است. این بدان معناست که در ماههای ابتدایی ۲۰۲۳ اقتصاد ایالات متحده به سمت انقباض

پیش می رود. هر چند که آمار نشان دهنده آن است که تعداد ۲۲۳ هزار شغل در ماه دسامبر به

بازار کار آمریکا اضافه شده، اما نسبت به پیش بینی های ماه های قبل این مقدار کمتر از انتظار

بود. شاید همین روند در ماه های اولیه ۲۰۲۳ نیز ادامه داشته باشد. اما بخش انرژی ایالات متحده

نسبت به گسترش بازار کار در ۲۰۲۳ خوش بین است. در این صورت احتمال تورم زدایی بیشتر

است و نهایتا سیاست گذاری های مالی مانند بیشتر کردن نرخ سود بهره ابزار کندی بیش نیست.

- در چین نهایتا حزب کمونیست از سیاست صفر نمودن تلفات بیماری کووید-۱۹ در ۲۰۲۲ دست

کشید. برای دومین بار در پس از سیاست درهای باز دنگ شیائوپینگ در ۱۹۷۵ دولت چین در

¹ The ISM manufacturing index, also known as the purchasing managers' index (PMI), is a monthly indicator of U.S. economic activity based on a survey of purchasing managers at more than 300 manufacturing firms. It is considered to be a key indicator of the state of the U.S. economy. A reading above 50 indicates an expansion of U.S. manufacturing, while a reading below 50 indicates a contraction.

- ۲۰۲۲ رشد اقتصادی پایین تر از ۵ درصد را تجربه کرد. در آستانه شروع سال قمری جدید و تعطیلات در چین شواهد حاکی از آن است که وضعیت اقتصادی چین همچنان به تعداد بیماران و تلفات کوید-۱۹ بستگی دارد.
- در منطقه یورو در ۲۰۲۲ قیمت حامل های انرژی سر به فلک کشیدند، اما نهایتاً در ماه آخر ۲۰۲۲ مجدداً رام شدند. با توجه به آمار انتهای سال ۲۰۲۲ پیش بینی می شود که منطقه یورو در سال آینده با وضعیت اقتصاد بهتری مواجه شود. ریسک کمبود عرضه گاز طبیعی و نفت خام در صورت ادامه بحران اوکراین خودنمایی می کند.
- ۳- مشکلات فراروی گذار انرژی: گذار انرژی در ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۲ دچار تغییرات اساسی گردید:
- قیمت خودرو برقی به آن صورت که انتظار می رفت کاهش نیافت. در عوض با توجه به افزایش قیمت تراشه های الکترونیکی و قیمت فلزات نادر، بهای عرضه شده خودروهای الکتریکی افزایش یافته است.
 - مدیرعامل شرکت همکار کرایسلر در زمینه تولید خودروهای برقی اعلام کرد که اگر قیمت ها بالا نرود لاجرم برخی از خطوط تولید این نوع خودرو بسته خواهد شد. بالا رفتن قیمت برخلاف انتظار استفاده کنندگان از خودرو برقی است که ترجیح می دهند که قیمت آن در زیر ۵۰ هزار دلار باقی بماند.
 - تسلط چین بر منابع عرضه فلزات نادر در اکثر نقاط جهان و تهدیدات روزمره چین در زمینه حمله به تایوان، باعث جابجا شدن صنایع مربوط به ریزپردازنده ها شده است. از سوی دیگر کمپانی تسلا قیمت محصولات برقی خود را در چین کاهش داد.
- ۴- توجه به روندهای گذشته: از مفاهیمی که در آینده پژوهی استفاده می شود، توجه به تجربه پیشین و استفاده از روندها می باشد:
- در اولین روزهای ۲۰۲۳ قیمت نفت در مقایسه با همین تاریخ در ۲۰۲۲ پایین تر بود. این اتفاق در قیمت گاز طبیعی و مس نیز افتاده است. قیمت نفت برنت در ابتدای ۲۰۲۳ پایین تر از ۸۰ دلار هر بشکه شد، یعنی بعد از ۱۳۰ دلار در مارس ۲۰۲۲ و ۱۰۰ دلار در ماه ژوئیه به حالتی رسیده است که کمترین در دوران مشابه در دو سال اخیر است. قیمت نفت وست تگزاس اینترمدییت نیز از ۹۰ دلار در نوامبر ۲۰۲۲ به ۷۵ دلار هر بشکه رسید. یک محموله نفت تگزاس برای تحویل در فوریه ۲۰۲۳ به قیمت ۷۳.۵۰ دلار هر بشکه معامله شده است. این نشان می دهد که با معلومات ما قیمت های نفت خام ۲۰۲۳ از سال قبل احتمالاً کمتر خواهد بود. اما برخی از

کارشناسان عقیده دارند که قیمت نفت در ۲۰۲۳ مجدداً به ۱۴۰ دلار هر بشکه نزدیک خواهد شد.

- پایین آمدن و بالا رفتن قیمت نفت با کمتر و بیشتر شدن قیمت کالاهای دیگر ارتباط مستقیم دارد. به قول گریگوری داکو کارشناس اقتصادی صنعت نفت هر تغییر ۱۰ دلار بر بشکه قیمت نفت می تواند موجب ۰.۲ درصد در تورم گردد^۲.
- گاز طبیعی سهم قابل توجهی از مصرف انرژی در زندگی بشر دارد. قیمت گاز طبیعی در ابتدای سال در بازارهای مختلف جهان حالت نزولی دارد. بازار گاز طبیعی مایع شده وضعیت پیچیده تری دارد:

○ در هنری هاب قیمت هر میلیون بی تی یو گاز طبیعی تنها ۳.۷۵۴ دلار در روز جاریست. این را باید با قیمت همان مقدار گاز در اوت ۲۰۲۲ مقایسه نمود که حدود ۱۰ دلار بود. بنابراین با چنین افت قیمت پیش بینی می شود که در ۲۰۲۳ مقدار سرمایه گذاری برای تولید گاز طبیعی در آمریکا کمتر از گذشته و در اروپا بیشتر شود.

○ قیمت گاز طبیعی در اروپا از ۷۰ دلار هر میلیون بی تی یو به ۲۲ دلار در هفته اخیر رسیده است. برخلاف پیش بینی ها هوای زمستان جاری در اروپا تا این لحظه بر خلاف آمریکای شمالی معتدل است. انبارهای سوخت بیشتر از هر زمان دیگر در ده سال اخیر پر شده اند. پیش بینی می شود که در تابستان ۲۰۲۳ گاز کمتری برای پر کردن انبارها برای زمستان بعدی مورد نیاز باشد. این می تواند نشانه ای از کاهش بیشتر قیمت گاز در اروپا در ۲۰۲۳ باشد. سیاست های تعدیل و کاهش مصرف انرژی در صنایع اروپا به خوبی پیش رفته اند. پیش بینی می شود که قیمت ال ان جی در روتردام هلند به متوسط ۳۸ دلار هر میلیون بی تی یو در ۲۰۲۳ برسد.

○ و قیمت گاز طبیعی در ساحل ژاپن از ۵۴ دلار در آوریل ۲۰۲۲ به ۲۹ دلار در هر میلیون بی تی یو در روز جاری رسید. پیش بینی می شود که متوسط قیمت ال ان جی در آسیای شرقی به ۳۲ دلار هر میلیون بی تی یو در ۲۰۲۳ برسد. این قیمت ۲ دلار کمتر از متوسط ۲۰۲۲ است. هنوز مشخص نیست که چین از بیماری شایع و مزمن کووید-۱۹ کاملاً در ۲۰۲۳ رهایی می یابد یا خیر. پیش بینی می شود که در ۲۰۲۳ مصرف ال ان جی در چین افزایش یابد. در ۲۰۲۲ چین ۶۰ میلیون تن ال ان جی مصرف کرد. پیش

² <https://www.reuters.com/markets/europe/oil-price-flip-highlights-feds-inflation-base-effect-jam-2023-01-05/>

بینی می شود که این مقدار به چیزی مابین ۷۰ تا ۷۲ میلیون تن در ۲۰۲۳ برسد. به دلیل قیمت بالای گاز طبیعی مایع شده در آسیای شرقی واردات این حامل انرژی احتمالاً بیشتر از ۲۰۲۱ نخواهد بود. در ۲۰۲۱ بزرگترین وارد کننده ال ان جی چین بود و در ۲۰۲۲ ژاپن اول و چین دومین در جهان شد. گفته می شود که با توجه به گرانی قیمت ال ان جی، ژاپن و کره جنوبی مجدداً به سمت ایجاد نیروگاه های هسته ای بروند. کره جنوبی در آخرین مرحله از شروع به کار یک نیروگاه هسته ای ست. ژاپن نیروگاه های تعطیل شده را مجدداً به راه می اندازد. از حادثه سونامی ۲۰۱۱ و انفجار نیروگاه فوکوشیما در ژاپن ۱۲ سال می گذرد.

■ نرخ بازگشت سرمایه برای تولیدکنندگان: در بخش مالی صنایع نفت و گاز مقدار سود از تولید نفت و گاز از سنگ های رسوبی (شیل) در دسامبر ۲۰۲۲ کمتر از ماه های گذشته بود. آخرین گزارش آن است که این عدد در دسامبر به ۵۰ درصد بدون در نظر گرفتن هزینه های لرزه نگاری، مالکیت زمین، و حفاریهای ابتدایی رسیده است. این عدد در ماه نوامبر در صنعت شیل آمریکا ۹۰ درصد بود. کاهش نرخ بازگشت سرمایه با کاهش قیمت نفت همخوانی دارد.^۳ برای ۲۰۲۳ مسئله کمبود سرمایه گذاری لازم جهت توسعه پروژه های بالادستی نفت و گاز در آمریکا از چالش های عمده است.

■ تناقض در موضوعات مورد بحث در نفت و گاز سابقه ای دیرینه دارد. در رتبه بندی استاندارد اند پورز (S&P500) که یکی از رتبه بندی های مهم در شاخص سهام در ایالات متحده است در آخرین روز سال مشخص شد که ده شرکت فعال در بازار سهام با بیشترین نرخ بازگشت سرمایه را ده شرکت فعال در انرژی در ۲۰۲۲ اشغال کرده اند. نام این شرکت ها در جدول (۱) آمده است. هفت شرکت از ده شرکت زیر در بخش بالادستی انرژی های فسیلی فعال هستند. این بدان معناست که نه تنها عمر نفت خام و گاز طبیعی بسر نیامده بلکه پیش بینی می شود که در ۲۰۲۳ اقبال عمومی به سرمایه گذاری در این بخش ها با توجه به کارنامه آنان در ۲۰۲۲ بیشتر از گذشته گردد. خصوصاً این که اتحادیه اروپا ممنوعیت سرمایه گذاری و اعطای وام به صنایع مربوط به گاز طبیعی را از مارس ۲۰۲۲ لغو کرد. از طرف دیگر بدترین وضعیت را شرکت هایی داشته اند که در بخش صنایع مربوط به داده و اطلاعات، توزیع در فضای مجازی، و همچنین خودروهای برقی فعالیت دارند.

³ <https://www.spglobal.com/commodityinsights/en/market-insights/latest-news/natural-gas/010423-falling-us-gas-futures-prices-weaker-irrs-add-to-headwinds-on-2023-output>

Company and ticker symbol	Performance in 2022 (percent)
Occidental Petroleum (OXY)	117.3%
Constellation Energy (CEG)	105.3%
Hess (HES)	91.6%
Marathon Petroleum (MPC)	81.9%
ExxonMobil (XOM)	80.3%
Schlumberger (SLB)	78.5%
APA (APA)	73.6%
Halliburton (HAL)	72.1%
First Solar (FSLR)	71.9%
Valero Energy (VLO)	68.9%

جدول (۱): بهترین نرخ بازگشت سهام در میان ۵۰۰ شرکت اول آمریکا

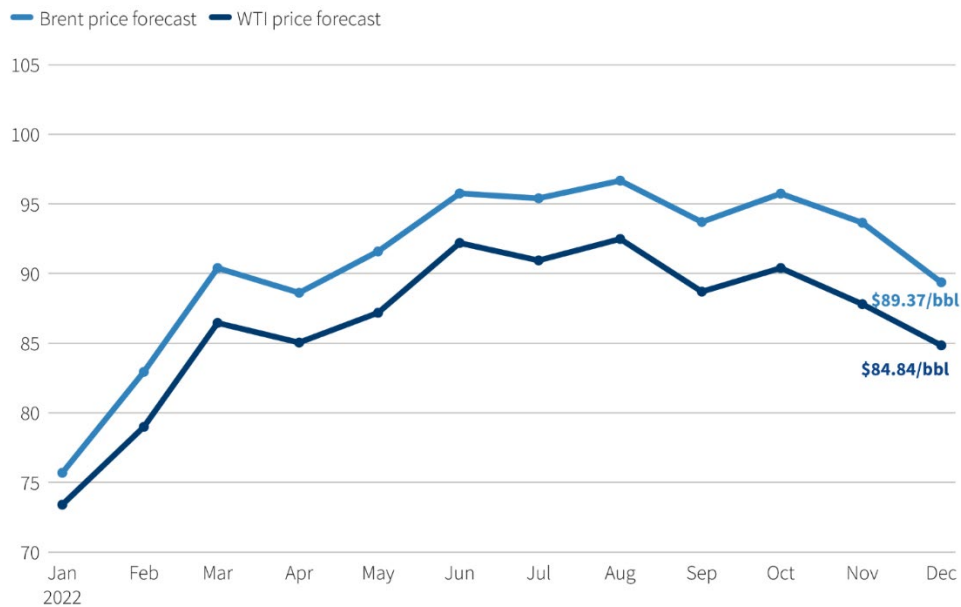
از نظر استاندارد اند پورز در ۳۰ دسامبر ۲۰۲۲

۵- استفاده از خرد تحلیلگران:

- یکی از روش های پیش بینی قیمت نفت استفاده از تحلیل ناشی از ذهن کارشناسان و مدیران اجرایی این صنعت است. پرسشنامه ای از ۳۰ تن تحلیلگر و اقتصاددان گویای آن است که قیمت نفت برنت در سال ۲۰۲۳ به طور میانگین ۸۹.۳۷ دلار به ازای هر بشکه بوده است. این در صورتی است که شاخص قیمت در سال ۲۰۲۲ به طور میانگین حدود ۹۹ دلار به ازای هر بشکه بوده است. قیمت نفت در نمودار (۱) در زیر ترسیم شده است.

Oil price forecasts for 2023

Analysts lower their 2023 Brent and WTI crude price forecasts

Source: Reuters Monthly Oil Price Poll

نمودار (۱): پیش بینی قیمت نفت از رویترز

▪ نکته دوم در این زمینه رفتار روسیه در سال جاری خواهد بود. اطلاعات دقیقی در زمینه راهبردهای دولت روسیه در زمینه انرژی در دست نیست. چند اقدام روسیه در روزهای اخیر قابل توجه است:

○ روسیه اعلام کرد که فروش نفت و فرآورده‌های نفتی به کشورهای شرکت‌کننده در برنامه سقف قیمتی اتحادیه اروپا، گروه ۷، و استرالیا را از ماه فوریه به مدت ۵ ماه ممنوع خواهد کرد.

○ روسیه مقدار نفت خام بیشتری به چین و هند صادر خواهد کرد. خصوصاً اکنون که مشکلات اجرایی مسیر دریایی قطب شمال از مورمانسک، شبه جزیره یامال و دریای بارنتز و گذشتن از تنگه برینگز و ورود به اقیانوس آرام رفع شده است. در گذشته نفت خام روسیه از شمالگان و سیبری غربی اکثراً به مقاصد اروپایی صادر می‌شد. قابل توجه است که هزینه تولید نفت روسیه در مناطق مزبور بیشتر از هزینه تولید در سایر نقاط

جهان است. گفته می شود که این تفاوت تا ۱۰ دلار هر بشکه می رسد. پس تحلیلیگری مثل من معتقد است که روسیه نمی تواند تخفیف بیش از اندازه به چین و روسیه بدهند.

○ برخی از نقاط دیگر جهان به تدریج در حلقه واردکنندگان نفت خام از روسیه قرار گرفته اند. مصر واردات نفت خود از روسیه در ۲۰۲۲ نسبت به سال قبل را ۱۰ برابر کرده است. برخی از خرید نفت خام روسیه توسط پالایشگاه های سعودی از طریق عرضه آن در ترمینال نفتی الحمرا در ساحل مصری مدیترانه خبر می دهند. همچنین روسیه نفت خود را در بندر جوهر نزدیک سنگاپور و بندر سبته^۴ اسپانیا در شمال آفریقا نیز برای فروش عرضه می نماید.

○ روسیه در همکاری های انرژی با ایران از گذشته مصمم تر شده است. حجم سرمایه گذاری ۶ میلیارد دلاری در هفته های اخیر موید این نکته است. از سوی دیگر همکاری در دریای خزر نیز با ساخت یک کشتی فله بر ۷۲۰۰ تنی دیگر به نام سالیانکا در مرحله اجراست.

۶- من فکر نمی کنم که روسیه از عرضه نفت خام و گاز طبیعی خود به صورت خط لوله و ال ان جی در ۲۰۲۳ دست بردارد. صادرات این کالاها بزرگترین درآمد خارجی برای روسیه است. پس به همکاری با کشورهای تولید کننده در چارچوب اوپک پلاس ادامه خواهد داد. احتمالاً سال ۲۰۲۳ همراه با عرضه بیشتر نفت و گاز از سوی کشورهای صادرکننده خواهد بود. در اولین روزهای سال ۲۰۲۳ عربستان سعودی اعلام کرد که به مشتریان در آسیا و اروپا نفت را با قیمت کمتر از فوریه عرضه خواهد کرد.

همکاران این شماره: محمدعلی اسلامی و عباس ملکی